

Játszadózások

Arany János Toldijának tizenegyedik énekében, a 18. versszakban Miklós így szól a legyőzött cseh bajnokhoz:

*Most, mint alamizsnát, megadom életed.
Hanem tégy hit alatt erős ígéretet:
Hogy habár mély tenger nyelné el hazádat,
A mi országunkra mégsem teszed a lábad.*

Lehetséges, hogy az elbeszélő költemény hőse már akkor, a tizenegyedik században arra a tengerre utalt, amelynek partjára majd Shakespeare helyezi Csehországot – a tizenhetedik század elején?

Toldi Miklós a Toldi szerelme harmadik énekének 29. strófájában ezt mondja:

Mint a tavalyi hó, úgy kimegy eszemből.

Nagy Lajos király kedvelt vitéze megsejtette tán, hogy száz esztendő múlva verseket ír egy Francois Villon nevű csavargó-poéta? Vagy a cseh tengerrel együtt ezt is Arany János súgta neki?

Krúdy Gyula 1915-ben írta Nagybotos csatája Angyalkával című novelláját.

Ez is olvasható benne: „Nagybotos, e kis beszély hőse, elfáradtan, fásultan utazott falura a nagyvárosból... Fiatalabb éveiben ily hangulat hatása alatt fogadta meg az öngyilkosságot. Öregebb lévén, most már csak annyi energiája volt, hogy egy bizonyos hídra gondolt, s a híd leszakadhat, ha éppen úgy akarja.”

Erről a hídleszakadásról persze hogy egyvalami jut eszünkbe: egy merőben más égtájon volt híd.

Thornton Wilder regénye, a Szent Lajos király hídja, 1927-ben jelent meg. Az amerikai író így hát tizenkét esztendővel elmaradt varázsszavú magyar pályatársa mögött. Akiről nyilván nem tudott, nem hallott; nemhogy egyetlen sorát is olvasta volna. Ámbár állíthatunk-e ilyesmit bizonyossággal?

Mindenesetre jólesik arra gondolni, hogy a mi Krúdy Gyulánk egyben-másban hol egy franciát előzött meg, hol egy angolt, hol egy amerikaiat. Még akkor is, ha csak mi tudunk róla.

Dalos László